
Mindre rasjonelt om væske- og elektrolyttbehandling

ANMELDELSER

DAG JACOBSEN

Avdelingsleder og professor ved Akuttmedisinsk avdeling, Oslo universitetssykehus

---

Birgitte Brandstrup, Torsten Faber, Allan Engquist

Rationel væske- og elektrolyttbehandling

3. utg. 355 s, tab, ill. København: Munksgaard, 2020. Pris DKK 430

ISBN 978-87-628-1927-6

Dette er «en sterkt opdateret og moderniseret 3. udgave af Allan Engquists klassiker», primært skrevet for sykepleiere og leger som behandler pasienter innen de kirurgiske, medisinske og anesthesiologiske spesialiteter. Boken er systematisk bygd opp av fjorten kapitler og fire praktiske appendikser. De første ti kapitler med «kjerneinnholdet» er den beste delen av boken. Deretter blandes en ikke helt oppdatert sykdomslære inn i væske- og elektrolyttbehandlingen på en tidvis uheldig måte. Når tre kolleger i 2020 nærmest begir seg ut i *Die gesamte Heilkunde*, blir det fort mangler, eksempelvis i

omtalen av diabetisk ketoacidose. Her omtales insulindoser i detalj, mens betydningen av å beregne glukosekorrigert natrium er utelatt. *Det* er litt «irrasjonelt» bokens tittel tatt i betraktning. Alkoholisk ketoacidose er greit omtalt, men at etanol vanligvis medfører acidose og økt aniongap, er galt – med mindre det foreligger alvorlig tiaminmangel.

Tross påpekte mangler er det meste i boken omtalt slik vi behandler det her i Norge. Et forslag til pedagogisk forbedring er at svarene på de nyttige kliniske eksemplene ikke angis rett etter spørsmålene, men heller samles i et femte appendiks. Svaret på eksempel 4 i kapittel 6 må endres. Dette er en typisk «sepsis-blodgass» med to uavhengige syre-base-forstyrrelser, og ikke en primær metabolsk forstyrrelse med full respiratorisk kompensasjon. Syre-base-delen er ellers god, men hvorfor er ikke det tatt med i bokens tittel? Omtalen av Stewarts prinsipp er grei, men her burde det vært to–tre kliniske eksempler for å bedre forståelsen. Forfatterne skal ha ros for konkrete, pedagogiske eksempler innen denne vanskeligste delen av medisinen, for eksempel at konsentrasjonen av HCO_3 er 20 ganger høyere enn den av CO_2 ved pH 7,4 (i «bufferlikningen»).

Boken er skrevet på dansk, som jo er vårt opprinnelige skriftspråk. Disposisjonen og et godt stikkordregister bidrar også til at boken er lettlest, men mengden sykdomslære (av ujevn kvalitet) gjør den faktisk litt «irrasjonell» som lærebok innen væske- og elektrolyttbehandling. Selv om mye er bra, er boken for ujevn til å anbefales for de øverste hyller. Her hjemme har vi allerede den nettbaserte *Elektrolyttveileder* og Baard Ingvaldsens bok om de samme emnene.

Publisert: 11. januar 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0798

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. juli 2026.